

**DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z ZAJĘĆ
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA
DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH
UCZNIÓW**

W przedmiocie edukacja dla bezpieczeństwa podczas dokonywania oceny należy zwracać uwagę na (biorąc pod uwagę indywidualne uzdolnienia, jego operatywność, sprawność intelektualną ucznia oraz jego praktyczne działanie):

- wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu;
- celowość, dokładność i staranność wykonywanego zadania;
- przestrzeganie zasad dobrej organizacji pracy;
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi,
- rozumienie zjawisk z dziedziny bezpieczeństwa;
- umiejętność wyciągania wniosków;
- czytanie ze zrozumieniem wszelkiego schematów postępowania;
- umiejętność pracy w grupie;
- obowiązkowość i systematyczność;
- istotne są też przestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
- ocena powinna również odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Zgodnie z przepisami oświatowymi wymagania wobec ucznia nie mają być obniżane, ale dostosowane do jego możliwości.

Specyficzne trudności w uczeniu się odnoszą się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego.

Każdy uczeń, który posiada opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o dysfunkcjach, jest oceniany zgodnie z indywidualnymi zaleceniami. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze po uwagę:

- indywidualne możliwości i właściwości psychofizyczne każdego ucznia,
- wysiłek wkładany przez ucznia w pracę,
- zainteresowanie przedmiotem,
- zaangażowanie ucznia na zajęciach.

Wymagania dla uczniów z dysfunkcjami ustala się indywidualnie w zależności od dysfunkcji ucznia oraz wskazówek i zaleceń przekazanych przez poradnię.

OGÓLNE ZASADY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO POTRZEB I MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW

Dostosowanie wymagań

- *powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem,*
- *nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów,*
- *nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,*
- *nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.*

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z techniki do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów, dotyczy głównie metody i formy sprawdzania i oceniania wiedzy oraz umiejętności.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- należy zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- materiał programowy wymagający znajomości wielu nowych pojęć, symboli, piktogramów można podzielić na mniejsze partie,
- kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami, dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności,
- cierpliwie udzielać objaśnień, instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci,
- uwzględniać wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce do wykonywania zadań wytwórczych, itp.
- nie należy oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- przekazywać uczniom spostrzeżenia na temat ich pracy, zauważać zrobione postępy,
- należy oceniać tok rozumowania, czy jest on poprawny.

W ocenianiu uczniów z dysfunkcjami uwzględnione zostają ponadto zalecenia poradni:

- wydłużenie czasu wykonywania ćwiczeń praktycznych,
- możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- możliwość (za zgodą ucznia) zamiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną,
- podczas odpowiedzi ustnych zadawanie większej ilości prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu przedmiotowego, możliwość udzielenia pomocy w przygotowaniu pracy dodatkowej.

UCZEŃ NIEDOSŁYSZACY:

- ✓ zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1,5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- ✓ nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę -nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust,
- ✓ należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- ✓ trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat,
- ✓ dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela -co wymaga obserwacji jego twarzy – jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie,
- ✓ dziecko niedosłyszające powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.,
- ✓ w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat itp.),
- ✓ nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszającego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu,
- ✓ z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki, dlatego z pomocą rodziców czyta całą książkę lub tylko wskazany rozdział,
- ✓ pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, a szczególnie dla dziecka
- ✓ zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego też należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, utrwalonych, w oparciu poznane mu słownictwo, przy ocenie prac pisemnych dziecka nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni

- należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- ✓ uczeń niedosłyszący jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania, ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia zwadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

UCZEŃ NIEDOWIDZĄCY:

- ✓ przy ocenie z prac pisemnych brać pod uwagę zawartość merytoryczną, a nie błędy wynikające z wady wzroku,
- ✓ opracowywać zagadnienia w postaci tabel, schematów, w celu lepszego zrozumienia pojęć,
- ✓ odwoływać się do modeli graficznych, rysunków,
- ✓ właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
- ✓ udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
- ✓ podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- ✓ zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
- ✓ uwzględnić wolniejsze tempo pracy,
- ✓ stosować większą czcionkę na sprawdzianach i kartkówkach.

UCZEŃ CHORY PRZEWLEKLE:

- ✓ dostosować formy, metody i czas pracy do stanu psychofizycznego ucznia,
- ✓ sprawdzać i przekazywać wiedzę w okolicznościach sprzyjających koncentracji uwagi,
- ✓ powtarzać polecenia dłuższe lub wymagające wykonania więcej niż jednej czynności oraz sprawdzać, czy uczeń dobrze je zrozumiał,
- ✓ zadawać dodatkowe pytania podczas wypowiedzi, ukierunkowywać ucznia,
- ✓ pomagać w uzupełnianiu braków w wiadomościach,
- ✓ powtarzać i utrwalać nowe wiadomości i umiejętności w różnych sytuacjach,
- ✓ wspierać i nagradzać nie tylko efekty, ale także wkład pracy i zaangażowanie.

UCZEŃ ZDOLNY:

- ✓ udzielanie pomocy koleżeńskiej,
- ✓ powierzanie odpowiedzialnych ról,
- ✓ tworzenie takich sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji,
- ✓ poszerzenie zainteresowań i umiejętności ucznia poprzez udział w przedsięwzięciach szkolnych i pozaszkolnych,
- ✓ opracowanie indywidualnego programu rozwoju ucznia zdolnego: ustalenie tematyki, form, terminów realizacji programu,
- ✓ indywidualizacja procesu dydaktycznego podczas zajęć edukacyjnych poszerzenie treści, wzbogacenie,

- ✓ przygotowanie ucznia do udziału w konkursach,
- ✓ wymiana spostrzeżeń, współpraca całej rady pedagogicznej,
- ✓ współpraca z wychowawcą ucznia, pedagogiem, rodzicami w celu zapewnienia uczniowi zdolnemu harmonijnego rozwoju umysłowego i psychofizycznego,
- ✓ promowanie ucznia i jego osiągnięć na terenie szkoły i poza nią,
- ✓ występowanie o przyznanie stypendiów dla ucznia zdolnego.

UCZEŃ Z ADHD:

- ✓ wyznaczanie konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- ✓ pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- ✓ wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń-na raz tylko jedno polecenie,
- ✓ skracanie zadań –dzielenie ich na części,
- ✓ zadawanie małych partii materiału,
- ✓ sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału,
- ✓ zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu,
- ✓ skracanie prac domowych,
- ✓ dzielenie dłuższych sprawdzianów na części, wydłużanie czasu odpowiedzi,
- ✓ chwalenie ucznia przynajmniej raz dziennie,
- ✓ korzystanie z programów edukacyjnych dostosowanych do możliwości ucznia,
- ✓ zachęcanie do zadawania pytań,
- ✓ pobudzanie zainteresowań ucznia,
- ✓ angażowanie ucznia w konkretne działania,
- ✓ przypominanie o regułach,
- ✓ szukanie i przekazywanie uczniowi informacji na temat sposobów rozładowywania napięcia, które są akceptowane w klasie,

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z DYSLEKSJA ROZWOJOWA, DYSGRAFIA, Dyskalkulia, Dysortografia):

- ✓ zachęcać ucznia by przedstawiał swój tok myślenia,
- ✓ nie skupiać się wyłącznie na błędach,
- ✓ wprowadzać różne metody i sposoby przedstawiania tematu,
- ✓ pytać ucznia czy dany sposób postępowania jest w jego przypadku skuteczny,
- ✓ jak najdłużej pracować na konkretach,
- ✓ pozwalać korzystać z kalkulatora na lekcji przy długich obliczeniach,
- ✓ w miarę możliwości treść zadań tekstowych samemu głośno odczytywać na lekcji,
- ✓ rozwiązując zadania tekstowe kierować ucznia do ważniejszych fragmentów tekstu, tych które zawierają istotne dane,
- ✓ unikać zwartego tekstu, pisanego małą czcionką,
- ✓ przygotowując sprawdzian powiększać tekst, pamiętając, że niektóre czcionki są trudniejsze do czytania, między kolejnymi zadaniami pozostawić zwiększony odstęp,
- ✓ pozwolić korzystać z dużej ilości kartek, aby każde zadanie mogło być rozwiązane osobno,(wtedy łatwiej jest ocenić cały tok myślenia, a nie tylko wynik końcowy),
- ✓ pisać wyraźnie na tablicy,
- ✓ oceniać przede wszystkim tok rozumowania,

- ✓ unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie,
 - ✓ dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
 - ✓ starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,
 - ✓ czytanie opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych",
 - ✓ uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy
 - ✓ tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
 - ✓ częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
 - ✓ błędów nie omawiać wobec całej klasy,
 - ✓ w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
 - ✓ pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów,
-
- ✓ podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wyводу, treść, styl, kompozycja itd.),
 - ✓ dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
 - ✓ przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie, a. pozwalać na wykonywanie prac na komputerze,
 - ✓ w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,
 - ✓ w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zagadnień,
 - ✓ można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania,
 - ✓ uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr,
 - ✓ materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje,
 - ✓ oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji,
 - ✓ uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
 - ✓ w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
 - ✓ częściej powtarzać i utrwalać materiał,
 - ✓ podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
 - ✓ wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
 - ✓ zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
 - ✓ przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie często oceniać prace domowe,
 - ✓ zawsze uwzględniać trudności ucznia,
 - ✓ w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
 - ✓ dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami,
 - ✓ nie zmuszać na siłę do wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność,
 - ✓ dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,

SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ

- ✓ dzielenie materiału na mniejsze partie,
- ✓ dokonywanie modyfikacji ćwiczeń i zadań,
- ✓ podawanie jasno sformułowanych instrukcji przy jednoczesnym sprawdzaniu stopnia ich zrozumienia,
- ✓ dzielenie materiału na mniejsze partie (w przypadku testów sprawdzających),
- ✓ prezentowanie materiału na konkretnych przykładach, zanim zostanie podane bardziej ogólne twierdzenie,
- ✓ korzystanie z programów edukacyjnych dostosowanych do możliwości i umiejętności ucznia,
- ✓ wydłużenie czasu na udzielanie odpowiedzi ustnej i pisemnej,
- ✓ skupianie uwagi ucznia na tym, co w danej chwili uważamy za najważniejsze-zaznaczanie fragmentu, podkreślanie kolorem, akcentowanie przy pomocy słów (uwaga, ważne).